

Leder: Vi skal styrke vores hybride forsvar

Af Charlotte Flindt Pedersen

Uden Storbritannien er EU's forsvar mod hybrid krigsførelse svækket. Der er behov for at styrke samfundets sammenhængskraft for at beskytte os mod de usynlige trusler, vi står overfor.

Det blev heller ikke til et endeligt Brexit i denne omgang, men vi må nok alligevel forberede os på, at Det Forenede Kongerige Storbritannien og Nordirland forlader EU i løbet af 2020. Det er et tab for os i Danmark og for EU på mange områder. Der er dog særligt ét område, vi bør have særlig fokus på: Med Brexit mister EU en meget værdifuld aktør i bestræbelserne på at omdanne vores fælles og nationale kapacitet til at modgå hybride trusler.

Truer sammenhængskraften

Med den digitale revolution kom uanede muligheder og dermed også potentielle farer. Truslerne ligger

i muligheden for at gøre skade gennem informationsteknologi – for eksempel ved hjælp af cyberangreb, desinformation og indblanding i valg. Hybrid krigsførelse er, når man kombinerer disse informationsbaserede indsatser med militær krigsførelse. Hybride trusler kommer fra både statslige og ikke-statslige aktører og ligger i en gråzone – under tærsklen for, hvad vi definerer som konventionel krig. De berører ikke kun konkrete militære mål eller national infrastruktur. Et typisk karaktertræk ved hybrid krigsførelse er, at tyngdepunktet for et angreb er modpartens civile befolkning. Målet er, at befolkningen skal miste tillid og tiltro til deres politiske systemer og institutioner eller have en oplevelse af frygt og tab af kontrol.

Modstandsdygtigheden i samfundet er kort sagt funderet i vores politiske, økonomiske og sociale sammenhængskraft. Derfor bliver EU-staternes

Charlotte Flindt Pedersen (f. 1965) er direktør for Det Udenrigspolitiske Selskab og ansvarshavende redaktør for Udenrigs. Hun er cand.mag. i østeuropastudier og samfundsfag med speciale i minoritetsstudier fra Københavns Universitet. Hun har en lang karriere bag sig i Institut for Menneskerettigheder, hvor hun blandt andet har været international chef.

indenrigspolitik paradoksalt vigtigt, når vi skal opruste eller skabe modstandsdygtighed mod cybertrusler. Det være sig at styrke kritisk infrastruktur og opbygge vitale reserver til kriser, diversificere energiforsyningen, sikre integriteten af valg ved at forhindre

Et hybridangreb i EU har til formål at udnytte og forstærke eksisterende svagheder i vores respektive lande.

ondsindet indblanding i dem, bekæmpe politisk korruption, øge offentlighedens opmærksomhed om truslerne eller opbygge beredskab i forsvaret til at håndtere forstyrrelser - alt dette ligger i hænderne på nationale regeringer.

Et hybridangreb i EU har til formål at udnytte og forstærke eksisterende svagheder i vores respektive lande. Det gør det ekstra svært at gennemskue, når der således eksempelvis sættes falske nyheder i omløb om landets ledende politikere med det formål at undergrave lederskab og folkelig opbakning; eller falske nyheder, som bekræfter og forstærker en eksisterende frygt i befolkningen i forhold til flygtninge, migranter, andre politiske aktører samt oplevelsen af svigtende kontrol.

En vigtig forsvarsspiller

Storbritannien er en af de bedste efterretningsmagter i verden med cyber- og terrorbekæmpelsesmuligheder på tilsvarende niveau. Det er et globalt finansielt knudepunkt med værdifuld adgang til økonomiske efterretninger, der er nødvendige for at afdække finansiering af hybridkrigskampagner af både statslige og ikke-statslige aktører.

Storbritannien besidder en vigtig teknologisk base, som man kan trække på i udvikling af smarte løsninger og kapaciteter til sikkerhed og forsvar. Storbritanniens kompetence til at håndtere kemiske, biologiske, radiologiske og nukleare spørgsmål er næsten uden sidestykke i Europa og er derfor en vigtig ressource for EU i denne henseende. Det kemiske angreb fra Salisbury af undercover russiske militære efterretningsaktiviteter blev hurtigt anerkendt af EU og dets medlemslande som en hybridtrussel baseret på den britiske ekspertise. Dette blev afgørende for EU-landenes efterfølgende reaktion på angrebet.

Storbritannien er ligeledes også én af de to største militære magter i Europa med en strategisk kultur, der er relevant, når vi skal imødegå asymmetriske anvendelser af styrke iboende ved hybrid krigsførelse. Det er også et af få store europæiske lande, der har den politiske vilje til at konfrontere Rusland. EU's evne til at skabe en effektiv strategi over for en sådan målrettet modstander vil blive ganske formindsket uden Storbritannien.

Brexit betyder dog ikke, at Storbritannien træder ud af NATO. Dermed er det stadig en del af det militære samarbejde. NATO har lige siden den russiske militære aggression mod Ukraine arbejdet på at definere sin rolle og strategi i håndteringen af hybridtruslerne. NATO har tilføjet cyberforsvar til sin portefølje af funktioner ved at udpege cyberspace som et separat operationelt domæne og udvidet aktiviteter til bekæmpelse af desinformation såvel som deling af efterretninger. Lige-

ledes er der håb om, at når Brexit øger antallet af vestlige nationer uden for EU, så vil den politiske betydning af NATO som et fælles sikkerhedsforum for Vesten vokse. Kort sagt kan Storbritannien her stadig bidrage med viden og evner til europæisk forsvar mod hybridtrusler.

Udfordringen er, at NATOs kerneopgave stadig primært er militærmagt-anvendelse og ikke det område, som er den hybride trussels primære domæne: Det samfundsmæssige, politiske, sociale, økonomiske, kulturelle; grænser, kritisk infrastruktur – dér, hvor vi alle potentielt er brikker i en hybrid krig.

Ingen er helgarderet

Dets kompetencer til trods blev Storbritannien måske det første offer i hybridkrigsførelse. Set i bakspejlet er det dog stadig svært at vurdere, hvor udslagsgivende eksterne – og måske interne – kræfters påvirkning har været for Briternes afgørelse om at træde ud af EU, og om Brexit blev det første succesfulde mål i ét eller flere hybride angreb fra russiske og/eller de national-konservative populistiske kræfter med rødder i USA.

Det er nemlig ekstremt svært at afgøre, om det var desinformation, når vi i vores indsats mod russisk propaganda ikke ønsker at underkende den debat og de pointer, som rejses af EU-kritiske partier som for eksempel franske Rassemblement National, Brexit-partiet UKIP og andre populistiske bevægelser.

I disse hybridkrigens tider må vi aldrig glemme den demokratiske ret til

at anføre og have synspunkter, som vi er mange, der er dybt uenige i. Men der er ingen tvivl om, at undervejs i Brexit-kampagnen var der meget misinformation og *fake news* – og indrømmet indblanding af datakonsulenterne i Cambridge Analytica – som bidrog til at fremme udfaldet i retning af Brexit.

Bør prioriteres

Brexit vil svække EU væsentligt, også i vores evne til at modvirke hybride angreb. Hele spørgsmålet viser, hvor sårbare vores åbne liberale demokratier er over for den des- og misinformation, som i hybridkrigsførelsen spredes via tv, aviser og de sociale medier til målrettede politiske formål. Dette kommer oveni de konkrete cybertrusler mod økonomiske mål og vital infrastruktur.

Derfor må opbyggelsen af hybrid modstandsdygtighed blive et formål i sig selv i enhver indenrigs- og udenrigspolitik i EU's medlemsstater. Heri indgår en analyse af den demokratiske, sociale, økonomiske og politiske sammenhængskraft samt målrettede indsatser, som styrker denne på tværs af sektorer, samfundsgrupper og relationer. Den nye doktrin for militære cyberspaceoperationer er en start, men vi skal tænke bredere. De civile mål er i forvejen de mest sårbare, og derfor må vi arbejde hårdt for at sikre, at befolkningen ikke har grund til at miste tilliden til deres ledere, systemerne og hinanden. Og det bliver kun mere aktuelt, når Storbritannien forlader unionen.

○○○